

Crna Gora
Uprava za vode

Adresa: Bulevar Revolucije, 24,
81000 Podgorica, Crna Gora

tel: +382 20 224 593

fax: +382 20 224 594

www.upravazavode.gov.me

I N F O R M A C I J A

**o izvođenju hitnih interventnih radova u svrhu regulacije i zaštite od štetnog dejstva
voda**

Podgorica, novembar 2021. godine

I Uvod

Bujični karakter crnogorskih vodotoka ima za posledicu veliku produkciju rječnog nanosa kao i eroziono djelovanje u slivovima vodotoka što dovodi do intenzivne produkcije nanosa, koji voda donosi u korita vodotoka i transportuje nizvodno. Prirodna produkcija najčešće prevazilazi transportnu sposobnost vodenih tokova, usled čega dolazi do neujednačenog taloženja i pojave zasipanja korita.

Pored eksploatacije u praktično svim opštinama na teritoriji Crne Gore, prostorni položaj, mineraloško-petrografski sastav, granulometrijski sastav i rezerve aluvijalnog šljunka i pijeska do danas nijesu na prostorima Crne Gore posebno i namjenski ispitivani i istraživani.

Šljunak i pijesak na teritoriji Crne Gore nalazi se na brojnim lokalitetima. Različite su i geneze: glacijalni, glaciolimnički, deluvijalni i aluvijalni šljunak i pijesak. Osim mjestimičnog korišćenja glaciofluvijalnog šljunka, uglavnom u Zetskoj ravnici, danas se u Crnoj Gori pretežno vrši eksploatacija aluvijalnog šljunka i pijeska iz korita i inundacionih površina gotovo svih većih vodotoka (Morače, Tare, Lima, Ibra, Grnčara, Gračanice).

Imajući u vidu da taloženje količina materijala utiče na protočnost rijeka, a time i na mogućnost pojave poplava, povoljno je vršiti njegovo zahvatanje do nivoa produkcije vučenog nanosa na vodotocima, odnosno na lokalitetima na kojima se eksploatacijom doprinosi očuvanju ili poboljšanju vodnog režima, u obimu kojim se ne narušava vodni režim, stabilnost obala i prirodna ravnoteža vodnih i priobalnih ekosistema.

II Hitni interventni radovi sa predlogom mjera

Izvođenje hitnih interventnih radova smatra se opravdanim imajući u vidu posledice koje mogu nastupiti zbog neodržavanja vodotoka, a sve u cilju zaštite od štetnog djelovanja voda. Posebno je, zbog neadekvatnog održavanja i korišćenja rječnih korita, ugroženo priobalje vodotoka sa bujičnim hidrološkim režimom. Ovakvom stanju doprinosi i neodgovoran odnos pojedinaca, a često i šire zajednice, prema objektima koji su u funkciji zaštite od poplava (u riječnim koritima i na inundacijama grade se neadekvatni objekti, nasipi služe kao pozajmišta materijala, rječna korita su deponije otpada). Zbog toga su još uvijek direktne i indirektne štete od poplava izuzetno velike i ponekad prevazilaze ukupan godišnji prihod administrativne jedinice na kojoj su se javile.

Pregled rječnog korita u opštinama Andrijevića, Berane, Bijelo Polje i Mojkovac, a shodno njihovim zahtjevima, izvršila je komisija obrazova od strane Uprave za vode. U skladu sa zadatkom Komisija je, nakon terenskog pregleda i raspoloživih geodetskih i katastarskih podloga, dala analizu i potrebu za procjenom dalje opasnosti, kao i ocjenu postojećeg stanja i predlog sanacionih mjera za izvođenje hitnih interventnih radova. Takođe je konstatovala u svojim izvještajima negativne procese u riječnim koritima i dala predloge interventnih mjera.

Pristupom morfološke analize vodotoka na svim lokacijama obrađena je:

1. klasifikacija dionica koje su povoljne ili nepovoljne sa aspekta postavljenih ciljeva uređenja;
2. dimenzije regulacije korita koje će obezbjediti njegovu protočnost i stabilnost;
3. potreban obim regulacionih radova.

Prethodno navedene radove treba tretirati kao hitne intervencije i iste realizovati do kraja tekuće godine. Ukoliko se hidrološka slika značajnije promijeni i vodostaj naraste do nivoa koji pokriva veći dio sprudova, radove je potrebno odložiti do smanjenja vodostaja koje se može desiti u toku zime zbog niskih temperatura ili nakon prolječnih velikih voda.

Izvođenje radova potrebno je da prati stručni nadzorni organ koji bi činio predstavnik nadležnog organa i predstavnik opštine, koji će izvođaču radova davati naloge za prilagođavanje radova postojećim terenskim uslovima.

Prije izvođenja radova kada se odredi lokacija za hitnu intervenciju potrebno je izvršiti geodetsko snimanje terena na dionici koja će se regulisati i geodetsko obilježavanje parcela. Nakon izvođenja interventnih i sanacionih radova potrebno je obaviti geodetsko snimanje oblikovanog riječnog korita na naznačenom potezu.

Sredstva za realizaciju navedenih radova obezbijediće Uprava za vode. Programom korišćenja sredstava za upravljanje vodama za 2021. godinu planiran je iznos od 50.000€ za uređenje vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda. i obuhvata radove i mjere na zaštiti od poplava, zaštiti od rječne erozije, zaštiti od erozije vodom, vjetrom i bujicama i odvodnjavanje i otklanjanje posljedica od tih djelovanja voda. Obaveze prema korisnicima Programa mogu se izvršavati po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje, koji odobrava organ državne uprave nadležan za poslove Budžeta, a u skladu sa izvršenim radovima.

Napominjemo da nelegalna eksploatacije materijala dugi niz godina unazad devastira korita crnogorskih rijeka i okolnog prostora [to predstavlja veliki ekološki, ekonomski pa i estetski problem. Nelegalna eksploatacija šljunka i prijeska iz korita rijeke i okolnog poljoprivrednog zemljišta doveli su do meandriranja rijeka i stvaranja neprirodnog pejzaža – ogromni krateri iz kojih se vadio materijal i deponije jalovine ostavljene u samom koritu i na obalama.

U cilju sprečavanja eventualne eksploatacije materijala prilikom izvođenja predmetnih radova, te što efikasnije realizacije radova radi zaštite od poplava, Uprava za vode zaključiće Sporazum sa Ministarstvom odbrane koje će ustupiti svoju inženjersku jedinicu za izvođenje navedenih radova.